
The Development of Learners' Standards and Indicators for the Internal Quality Assurance of Education Sandbox Pilot Schools in Yala Province

Sarunya Kongsri*

M.Ed (Educational Administration), Master's Student
Faculty of Education, Prince of Songkla University

Chawalit Kerdtip

Ed.D. (Educational Administration), Assistant Professor
Faculty of Education, Prince of Songkla University

*Corresponding author: banyala05@yala1.go.th

Received: May 26, 2023/ **Revised:** November 16, 2023/ **Accepted:** November 30, 2023

Abstract

Ensuring the administration and management of quality education in educational institutions is essential to enable all learners to achieve educational excellence. It involves continuous internal quality assurance measures to uphold educational standards. This article presents research conducted to develop learners' standards and indicators for the internal quality assurance of Education Sandbox pilot schools in Yala province. It also examines the quality of these standards and indicators. The research followed a mixed methodology, divided into two phases. Phase 1 involved qualitative research to develop learners' standards and indicators, using input from seven key informants. Phase 2 utilized quantitative research to assess the quality of the identified standards and indicators. The sample group comprised teachers, educational personnel, education scholars, and committee members associated with Yala province Education Sandbox. The sample size consisted of 500 individuals, determined based on a ratio of 1:20, considering the variables identified in Phase 1, and utilizing stratified random sampling. A 5-point scale questionnaire with a reliability score of 0.824 was employed as the research instrument. Data analysis involved basic statistics and confirmatory factor analysis.

The findings revealed the need for six learners' standards and 32 indicators for the internal quality assurance of Education Sandbox pilot schools in Yala province. These standards encompassed various aspects, including academic achievement and basic competency, internal skill development, interpersonal skills, digital technology proficiency, desirable characteristics, and higher-order thinking. The examination of the quality of standards and indicators indicated that they were relatively appropriate. Administrators can utilize the research outcomes as a valuable guideline for promoting, supervising, examining, and evaluating educational quality in the future.

Keywords: Learner Standards, Internal Quality Assurance, Education Sandbox

การพัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา

ศรัญญา คงศรี*

ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา), นักศึกษาปริญญาโท
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชวลิต เกิดทิพย์

ศษ.ด.(การบริหารการศึกษา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

*ผู้ประสานงาน: banyala05@yala1.go.th

วันรับบทความ: 26 พฤษภาคม 2566/ วันแก้ไขบทความ: 16 พฤศจิกายน 2566/ วันตอบรับบทความ: 30 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การทำให้ทุกฝ่ายมั่นใจว่าสถานศึกษาบริหารจัดการศึกษามีคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนทุกคนบรรลุคุณภาพ เป็นการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียนสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา และ 2) ตรวจสอบคุณภาพของมาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน แบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 พัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัด สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 7 คน ระยะที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน และตัวชี้วัด ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 500 คน ประกอบด้วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม นักวิชาการด้านการศึกษา และคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา ยึดอัตราส่วนของตัวแปรต่อกลุ่มตัวอย่าง 1 : 20 โดยใช้ตัวแปรจากระยะที่ 1 สุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.824 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียนสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา ควรมีจำนวน 6 มาตรฐาน 32 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย มาตรฐานด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและความสามารถพื้นฐาน 4 ตัวชี้วัด ด้านทักษะภายในตัวเอง 6 ตัวชี้วัด ด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 5 ตัวชี้วัด ด้านทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล 6 ตัวชี้วัด ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 7 ตัวชี้วัด และด้านความคิดขั้นสูง 4 ตัวชี้วัด ผลการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานและตัวชี้วัด พบว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกัน ผู้บริหารสามารถใช้ผลการวิจัยดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: มาตรฐานด้านผู้เรียน การประกันคุณภาพภายใน พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

บทนำ

ประชากรที่มีคุณภาพและมาตรฐานที่ดี สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะยุค Thailand 4.0 ประเทศต้องขับเคลื่อนด้วยการใช้เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เพื่อไปสู่การเป็นประเทศที่ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ตามวิสัยทัศน์ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) จึงจำเป็นต้องจัดให้มีพื้นที่สำหรับการทดลองนวัตกรรมการศึกษา เน้นให้พื้นที่ที่มีอำนาจในการพิจารณา กำหนดประเด็น และวิธีการ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถปลดปล่อยความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้ เพื่อให้นักเรียนจะพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และเรียนรู้ที่จะคิดนอกกรอบ Wang, Pan & Yang (2020) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนวิทยาศาสตร์ในพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาขึ้น พบว่านักเรียนที่เรียนภายใต้การจัดการด้วยพื้นที่นวัตกรรมศึกษามีพัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์ ดิจิทัลที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิทยาศาสตร์และความเข้าใจแนวคิด เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนที่ใช้วิธีการสอนแบบดั้งเดิม เมื่อได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา ดังเช่น Hartson & Pyla (2012) ได้สังเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา พบว่า นักเรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าถึงและการใช้งาน (Usability and Accessibility) ในการจัดการศึกษาในทุกระดับ เข้าถึงผู้เรียนทุกคน ปัจจัยที่ควรคำนึงถึง เช่น ความชัดเจนของนโยบาย ความสะดวกในการทำงานร่วม และความเข้ากันได้กับอุปกรณ์และแพลตฟอร์มต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทุกคนสามารถแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาได้ทันที สร้างความมั่นใจว่าพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาครอบคลุมและรองรับผู้เรียนที่หลากหลาย

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox) เป็นพื้นที่ซึ่งคณะรัฐมนตรีกำหนดตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 ให้มีการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อคิดค้นและพัฒนาการเรียนรู้ออกแบบและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา กระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษานำร่อง ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

เพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อสร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง) โดยจังหวัดที่ได้รับการคัดเลือก จะต้องมีความพร้อมในการดำเนินการ จะมีสถานศึกษานำร่อง ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเป็นของเอกชน ที่ได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานต้นสังกัดและผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Educational sandbox area act, 2019) ในปีพุทธศักราช 2564 คณะรัฐมนตรีได้มีประกาศให้จังหวัดที่เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือจังหวัดระยอง สตูล ศรีสะเกษ เชียงใหม่ กาญจนบุรี และ สามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส (Buntham & Chusuwan, 2020)

ปัญหาของโรงเรียนรัฐในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เป็นปัญหาที่มีสาเหตุทับซ้อนกัน ทั้งในด้านการกระจายโอกาส การเคารพความแตกต่าง การมีส่วนร่วมและการปรองดอง (Pongpajon, 2018) และในการเสวนาวิชาการเรื่อง "วิกฤตทางการศึกษา ทางเลือก ทางรอดของเด็กยะลา" เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2565 พบว่าปัญหาการศึกษาของเด็กยะลาประกอบด้วย ปัญหาความยากจน ปัญหาด้านการเรียนรู้ภาษาไทยที่ยังไม่แข็งแรงแม้จะมีการเรียนรู้มากขึ้น ควรเตรียมสร้างหลักสูตรจังหวัดโดยใช้ฐานพหุภาษาพัฒนายั่งยืน (ThaiPBS, 2022) ดังนั้นการจัดการศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นการปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เป็นการผสมผสานหลักการของการเรียนรู้จากการปฏิบัติและสอดรับกับวัตถุประสงค์ทางการศึกษา เพื่อจัดเตรียมพื้นที่ที่เหมาะสมและสร้างปฏิสัมพันธ์ให้นักเรียนได้ลงมือทดลอง แก้ปัญหา และทำงานร่วมกับเพื่อน พื้นที่นวัตกรรมศึกษามีรูปแบบที่หลากหลาย (Hsiao, Lin & Yang, 2019) ตั้งแต่ Constructivist Model, โมเดลความจริงเสริม/ความจริงเสมือน (Augmented Reality/Virtual Reality (AR/VR) Model) ไปจนถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลที่จำลองสถานการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง (Akçayır & Akçayır, 2017)

รูปแบบการเรียนรู้ด้วยโครงการ (Project-Based Learning Model) (Thomas, 2000)

รัฐจึงพยายามส่งเสริมให้สถานศึกษานำนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ย่อมจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทั้งยังสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามหลักการและเป้าหมายของนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ในพื้นที่ (Cheyama, & Chukamnurd, 2022) การเริ่มต้นการดำเนินงานของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดยะลาในปี พ.ศ. 2561 ที่ได้ประกาศจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ เป็นต้นมา เป็นไปภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาชายภาคแดนใต้ แต่จากการหารือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พบว่าพื้นที่สามจังหวัดได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส สามารถแยกดำเนินการเป็นรายจังหวัดได้ โดยแต่ละจังหวัดจะต้องดำเนินการให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในจังหวัดนั้น จึงได้มีการประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาขึ้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2564 และได้มีการขับเคลื่อนในระดับจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและเอกชน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดยะลาให้การหนุนเสริมและสนับสนุนในการขับเคลื่อนในพื้นที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงความร่วมมืออย่างดีจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 เขต 2 เขต 3 และสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลารวมถึงหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ เพื่อพัฒนามาตรฐานด้านคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างแท้จริง

การทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมั่นใจว่า สถานศึกษาบริหารและจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนทุกคนบรรลุคุณภาพ สร้างแนวการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Alignment with Learning Objectives) โดยเฉพาะการประกันคุณภาพใน นวัตกรรมพื้นที่การศึกษาจึงควรเริ่มต้นด้วยการจัดแนวการออกแบกิจกรรม และการประเมินตามแนวคิดนวัตกรรมพื้นที่การศึกษาที่ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งใจไว้ (Newmann et al., 1996) ทั้งในความรู้ ทักษะ

เจตคติ คุณลักษณะ และสมรรถนะตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร รวมถึงสถานศึกษาเกิดการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรม การศึกษาและการเรียนรู้เพื่อขยายผลไปสู่การปฏิรูป การศึกษาของประเทศ โดยใช้กระบวนการและกลไก ในการตรวจสอบการเรียนรู้ และปรับปรุงระบบการบริหาร คุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดขึ้น จัดเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สถานศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดปี การศึกษา ตามกรอบการดำเนินการประกันภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ภารกิจที่ 1 จัดระบบการบริหารคุณภาพ การศึกษาที่ก่อให้เกิดคุณภาพที่ต้องการตามหลักสูตร ได้จริง ภารกิจที่ 2 ตรวจสอบ ประเมิน และกำหนดแนวทาง ในการปรับปรุงระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาประจำปี ในระดับสถานศึกษา โดยการเปิดเผยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รับรู้จนเกิดเป็นความมั่นใจในระบบการบริหารคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา (Shepard, 2000 ; Announcement in educational sandbox area policy committee, 2021) โดยใช้มาตรฐานการศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้นิยามว่า เป็น ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา สำหรับเป็นหลักในการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยมีตัวชี้วัด เป็นสิ่งแสดงว่ามีคุณสมบัติหรือลักษณะซึ่งสะท้อน มาตรฐานนั้น

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลาขึ้น เพื่อความคล่องตัว ในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการ ส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลเพื่อการ ประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนามาตรฐาน ตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน ตัวชี้วัด

ด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา

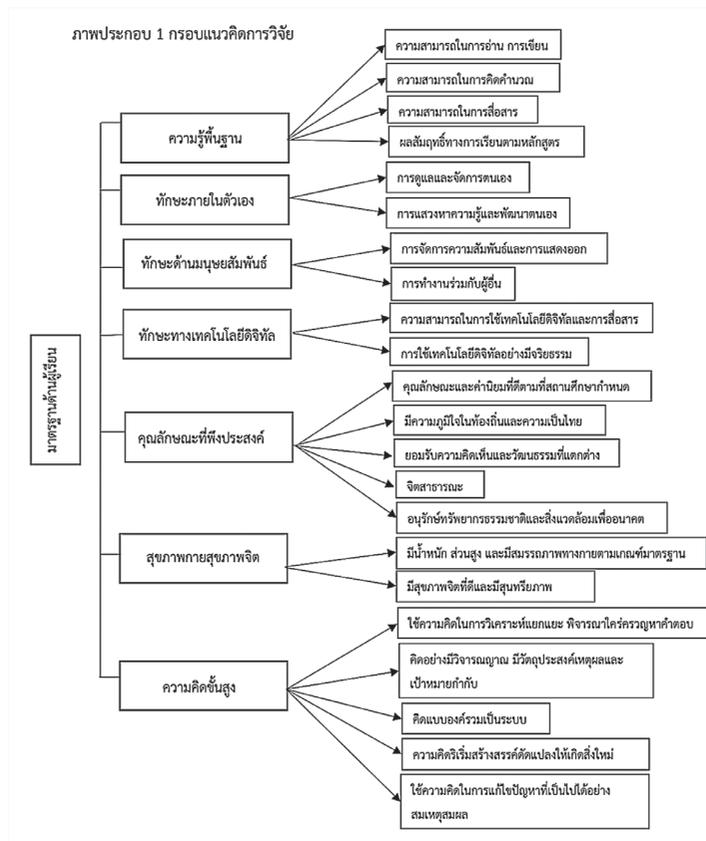
and quality assessment (Public organization) (2011), Moleewong & Suwathanpornkul (2018), Jansuwan (2015), Cheonghom et al (2015), Poogun (2010), UNESCO (2016), National Core Curriculum for Basic Education (2014), Ministry of Education (2010) and Chularut (2018) ประกอบกับ วิสัยทัศน์จังหวัดยะลา, อัตลักษณ์เชิงพื้นที่, โจทย์การศึกษา จังหวัดยะลา, วิสัยทัศน์หลักสูตรจังหวัดยะลา, หลักการ ของหลักสูตรการศึกษาจังหวัดยะลา พ.ศ. 2565, คุณลักษณะของผู้เรียนอันเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การศึกษาจังหวัดยะลา พ.ศ. 2565 และ (ร่าง) แผน ยุทธศาสตร์ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา (พ.ศ. 2565 – 2569) ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย/วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการ พัฒนามาตรฐาน ตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา โดยสังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาด้าน ผู้เรียน ตามแนวคิดของสำนักงาน Office of the Teacher Civil Service and Educational Personnel Commission (2015), Sirirat & Wangthanomsak (2019), Office of education council (2018), Ministry of education (2011), Office of education council (2019), Office for national education standards

ภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. *มาตรฐานด้านผู้เรียน* หมายถึง กรอบหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับทิศทางในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ สมรรถนะ ทักษะ และเจตคติที่ใช้เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา

2. *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา* หมายถึง แนวทางการสร้างความมั่นใจในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม จังหวัดยะลา โดยใช้กระบวนการและกลไกในการตรวจสอบ ประเมิน เรียนรู้และปรับปรุงระบบการบริหาร

3. *สถานศึกษานำร่อง* หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเอกชนที่อยู่ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา

4. *พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา* หมายถึง สถานที่ที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อนำร่องการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อการสร้างนวัตกรรมการศึกษาตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

5. *ครูและบุคลากรทางการศึกษา* หมายถึง ผู้บริหารและตัวแทนครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดยะลา และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบดูแลสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม จังหวัดยะลา

6. *นักวิชาการด้านการศึกษา* หมายถึง อาจารย์ในมหาวิทยาลัย ซึ่งสังกัดคณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี, ยะลา และนราธิวาส)

7. *ความรู้พื้นฐาน* หมายถึง ความรู้ทางวิชาการและความสามารถพื้นฐานที่ควรมีอยู่ในตัวผู้เรียน

8. *ทักษะภายในตัวเอง* หมายถึง ทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนที่ต้องมีเพื่อความก้าวหน้าและความสำเร็จในอนาคต

9. *ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์* หมายถึง ทักษะในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลและการทำงานเป็นทีม

10. *ทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล* หมายถึง ทักษะในการทำความเข้าใจและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสารอย่างเหมาะสม

11. *คุณลักษณะที่พึงประสงค์* หมายถึง ลักษณะ

ที่ดีที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

12. *สุขภาพกาย สุขภาพจิต* หมายถึง การมีน้ำหนักส่วนสูง สมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน และการมีสุขภาพจิตที่ดีมีสุนทรียภาพ

13. *ความคิดขั้นสูง* หมายถึง วิธีคิด ขั้นตอนกระบวนการที่ใช้ในการคิดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้เรียนต้องการ

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ในรูปแบบเชิงสำรวจเป็นลำดับ (Sequential Exploratory) โดยผู้วิจัยจะแบ่งการวิจัยออกเป็นระยะ ๆ (Phases) เพื่อพัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ วิธีการดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วิธีการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา ซึ่งได้ข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่

1. การสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา โดยสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน ได้จำนวน 7 มาตรฐาน ประกอบด้วย 1) ความรู้พื้นฐาน 2) ทักษะภายในตัวเอง 3) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล 5) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 6) สุขภาพกายสุขภาพจิต และ 7) ความคิดขั้นสูง

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อการคัดกรองตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย นักวิชาการด้านการศึกษา 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม 2 คน คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

จังหวัดยะลา 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพภายใน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนามาตรฐานตัวชี้วัด สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา ประกอบด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เทปบันทึกเสียง รวมถึงตัวผู้วิจัยเอง และผู้ช่วยนักวิจัยที่เป็นผู้บันทึกข้อมูลในการสนทนากลุ่มครั้งนี้

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะเวลาที่ 1 ผู้วิจัยใช้รูปแบบการสนทนากลุ่ม ในการรวบรวมข้อมูล โดยติดต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นัดวัน เวลา สถานที่ในการสนทนากลุ่ม จากนั้นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยเชิญอาจารย์ที่ปรึกษากล่าวเปิดการสนทนากลุ่ม
- 2) ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ดำเนินการร่วมด้วย และมีผู้ช่วยวิจัย 2 คน ทำหน้าที่ในการบันทึกการสนทนากลุ่ม 1 คน และบันทึกเทป 1 คน
- 3) ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียด ของมาตรฐาน และตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ
- 4) ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันวิพากษ์มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา ในประเด็นต่าง ๆ
- 5) ผู้วิจัยสรุปประเด็น จากการสนทนากับผู้ช่วยนักวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการให้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม แล้วนำเสนอข้อสรุปเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา
- 6) เชิญอาจารย์ที่ปรึกษา สรุปการสนทนาอีกครั้งหนึ่ง

พร้อมทั้งกล่าวปิดการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยถอดความจากเครื่องบันทึกเสียงโดยละเอียดแล้วสรุปความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ รวมถึงประเด็นที่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลกับผู้ช่วยผู้วิจัย สอบถามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกครั้งปรับปรุงและแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

วิธีการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน ตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา ซึ่งต่อเนื่องมาจากระยะที่ 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 1,154 คน คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา 935 คน นักวิชาการด้านการศึกษา 199 คน และคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา 20 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม นักวิชาการด้านการศึกษา และคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยยึดหลักการในการพิจารณาของ Hair et al.(1998) ในอัตราส่วน 1: 20 โดยใช้ตัวแปรที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 ซึ่งมีตัวแปรที่ผ่านการคัดกรองทั้งหมด 32 ตัวแปร ทำให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 640 คน และดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของจำนวนบุคลากรในแต่ละประเภท

ตัวแปร ขอบเขตของตัวแปรที่ผู้วิจัยใช้ศึกษา ประกอบการวิจัยเรื่อง การพัฒนามาตรฐาน ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา มี 32 ตัวแปร ดังนี้

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและความสามารถพื้นฐาน มี 4 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการอ่าน การเขียน 2) ความสามารถในการคิดคำนวณ 3) ความสามารถทางภาษาที่หลากหลาย และ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร

ด้านทักษะภายในตัวเอง มี 6 ตัวแปรประกอบด้วย 1) การเห็นคุณค่าในตนเอง (รู้จักเด่น ข้อจำกัด ความสนใจ

ความสามารถ และความถนัดของตนเอง) 2) การมีเป้าหมายในชีวิต 3) การแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง 4) มีน้ำหนักส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานกรมพลศึกษา 5) การรับรู้ เข้าใจ สาเหตุของอารมณ์สามารถรับมือและจัดการความเครียดได้ และ 6) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัญหาและภาวะวิกฤตสามารถเตรียมการ ป้องกัน และแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

ด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มี 5 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) การสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีในทีม 2) การทำงานแบบร่วมมือกับผู้อื่นและการทำงานเป็นทีม 3) รับรู้ เข้าใจสาเหตุของความขัดแย้ง สามารถรับมือและคลี่คลายความขัดแย้งได้ 4) การเคารพ รับฟัง แลกเปลี่ยน และประสานความคิดเห็นที่แตกต่าง และ 5) การเป็นที่ยอมรับ ไว้วางใจของสมาชิกในทีม

ด้านทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล มี 6 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร 2) ความสามารถในการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศผ่านช่องทางหรือสื่อที่มีความหลากหลาย 3) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี 4) เลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสารอย่างเหมาะสม 5) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และ 6) การสร้างนวัตกรรมหรืออาชีพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มี 7 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด 2) ตระหนักในสิทธิเสรีภาพของตนเอง เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น 3) รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก 4) มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย 5) ยอมรับความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง 6) จิตสาธารณะ และ 7) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่ออนาคต

ด้านความคิดขั้นสูง มี 4 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) คิดอย่างมีวิจารณญาณ พิจารณาใคร่ครวญหาคำตอบโดยมีวัตถุประสงค์เหตุผลและเป้าหมายกำกับ 2) คิดแบบองค์รวมเป็นระบบ 3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ดัดแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ และ 4) ใช้ความคิดในการแก้ไขปัญหาที่เป็นไปได้อย่างสมเหตุสมผล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการวิเคราะห์องค์ประกอบมาตรฐาน ตัวชี้วัด

สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา 1 ฉบับ มี 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้ระดับการวัดอันตรภาคชั้น 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert's Scale) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม จังหวัดยะลา นักวิชาการด้านการศึกษา และคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.824

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างในรูปแบบเอกสารด้วยตนเอง เมื่อรับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

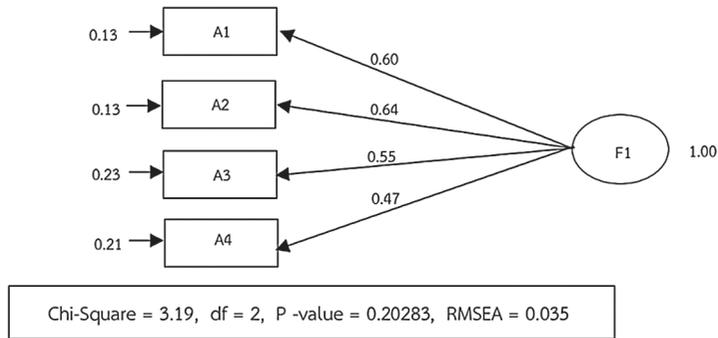
การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย คือ ค่าความถี่และร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและวิเคราะห์เพื่อกำหนดน้ำหนักความสำคัญของมาตรฐานและตัวชี้วัดโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยในระยะที่ 1 สามารถพัฒนามาตรฐานด้านผู้เรียน ได้ 6 มาตรฐาน 32 ตัวชี้วัด ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและความสามารถพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความสามารถในการอ่าน การเขียน 2) ความสามารถในการคิดคำนวณ 3) ความสามารถทางภาษาที่หลากหลาย และ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร

ภาพประกอบ 2

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาตรฐานด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและความสามารถพื้นฐาน

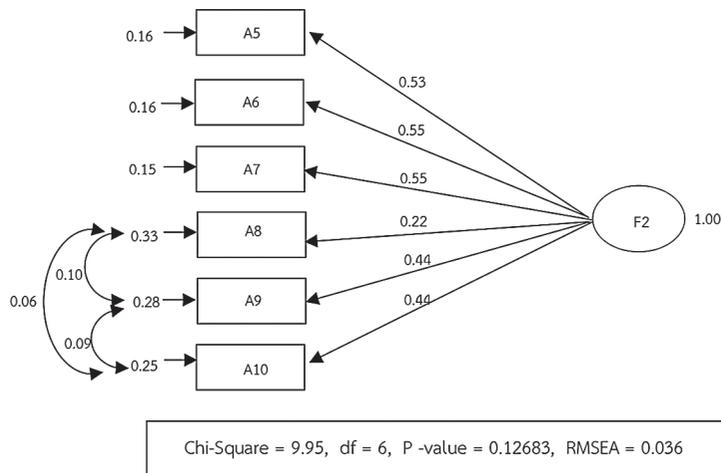

มาตรฐานที่ 2 ทักษะภายในตัวเอง ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การเห็นคุณค่าในตนเอง (รู้จักตนเอง) 2) การมีเป้าหมายในชีวิต 3) การแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง 4) มีน้ำหนักร่างกายดี และมีสมรรถภาพ

ทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานกรมพลศึกษา 5) การรับรู้เข้าใจ สาเหตุของอารมณ์ สามารถรับมือและจัดการความเครียดได้ และ 6) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัญหาและภาวะวิกฤต สามารถเตรียมการ ป้องกัน และแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

ภาพประกอบ 3

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาตรฐานด้านทักษะภายในตัวเอง

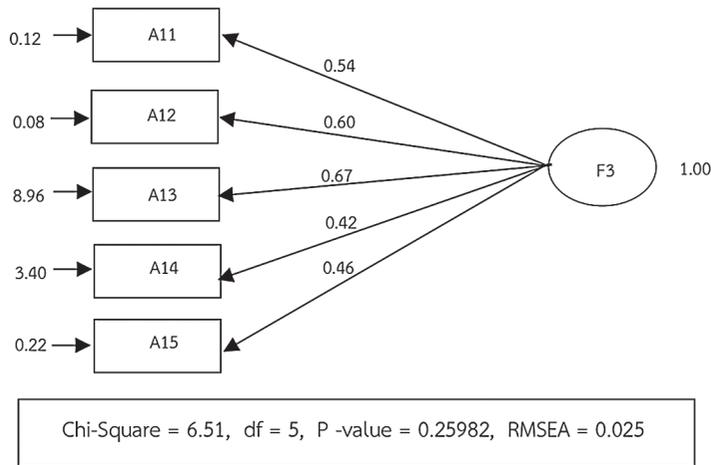

มาตรฐานที่ 3 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีในทีม 2) การทำงานแบบร่วมมือกับผู้อื่นและการทำงานเป็นทีม 3) การรับรู้ เข้าใจ สาเหตุของความขัดแย้ง

สามารถรับมือและคลี่คลายความขัดแย้งได้ 4) การเคารพรับฟัง แลกเปลี่ยนและประสานความคิดเห็นที่แตกต่าง และ 5) การเป็นที่ยอมรับ ไว้วางใจของสมาชิกในทีม

ภาพประกอบ 4

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาตรฐานด้านมนุษยสัมพันธ์

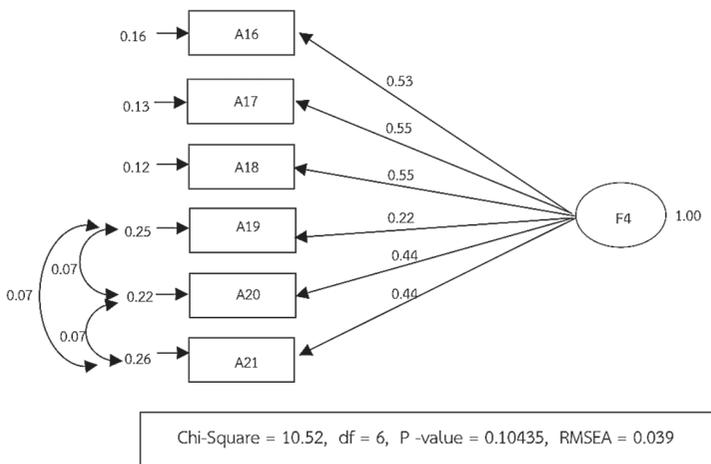

มาตรฐานที่ 4 ทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร 2) ความสามารถในการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศผ่านช่องทางหรือสื่อที่มีความหลากหลาย 3) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี 4) การเลือกใช้

เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสารอย่างเหมาะสม 5) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และ 6) การสร้างนวัตกรรมหรืออาชีพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ภาพประกอบ 5

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาตรฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

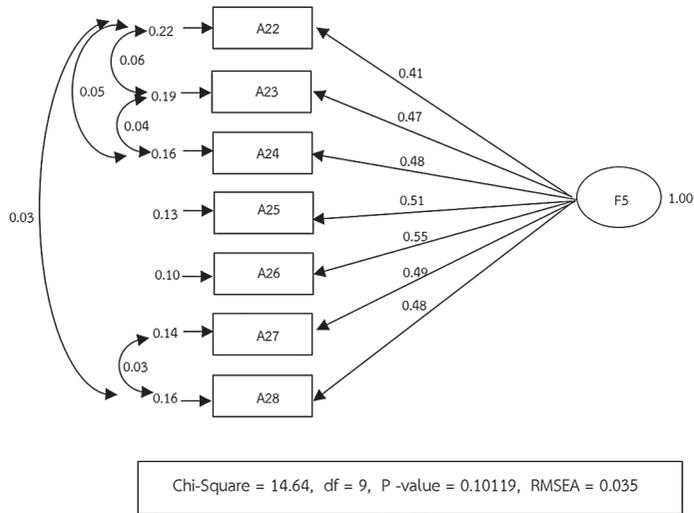

มาตรฐานที่ 5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) คุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด 2) ตระหนักในสิทธิเสรีภาพของตนเอง เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น 3) รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

4) มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย 5) ยอมรับความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง 6) จิตสาธารณะ และ 7) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่ออนาคต

ภาพประกอบ 6

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาตรฐานด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

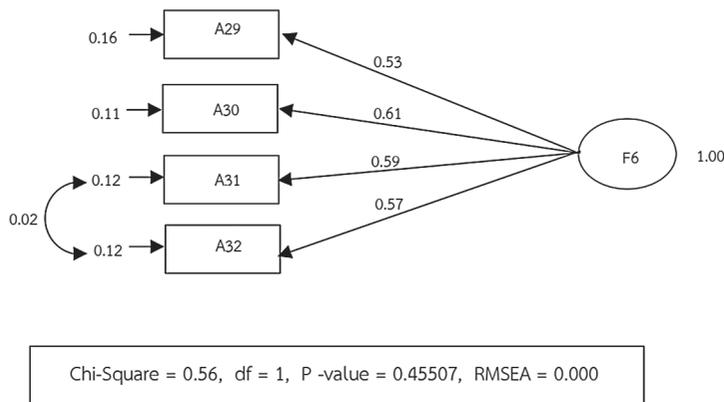

มาตรฐานที่ 6 ความคิดขั้นสูง ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) คิดอย่างมีวิจารณญาณ พิจารณาใคร่ครวญหาคำตอบ โดยมีวัตถุประสงค์เหตุผลและ

เป้าหมายกำกับ 2) คิดแบบองค์รวมเป็นระบบ 3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ดัดแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ และ 4) ใช้ความคิดในการแก้ไขปัญหาที่เป็นไปได้อย่างสมเหตุสมผล

ภาพประกอบ 7

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาตรฐานด้านความคิดขั้นสูง

ระยะที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน ตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) พบว่า เมื่อพิจารณาตามเงื่อนไขในการวิเคราะห์ทางสถิติ โมเดลมีความสอดคล้องกันในทุกองค์ประกอบ คือมีความสอดคล้องกันระหว่างมาตรฐานและตัวชี้วัด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนามาตรฐาน ตัวชี้วัดด้านผู้เรียนสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยข้อมูล 2 แหล่ง ได้แก่ การสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา โดยสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน ได้จำนวน 7 มาตรฐาน 22 ตัวชี้วัด และนำข้อมูลข้างต้นมาสนทนากลุ่ม ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาความเหมาะสมของมาตรฐาน ตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลาพบว่า มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้ แต่เสนอแนะให้มีการปรับปรุงบางส่วน โดยเฉพาะ มาตรฐานด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เสนอแนะให้ยุบมาตรฐานและหลอมรวมเข้ากับมาตรฐานด้านทักษะภายในตัวเอง

ซึ่งจากการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน ตัวชี้วัดด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา 6 มาตรฐาน 32 ตัวชี้วัด ซึ่งจะอภิปรายผลเป็นรายมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

มาตรฐานที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและความสามารถพื้นฐาน เป็นมาตรฐานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นความรู้ทางวิชาการและความสามารถพื้นฐานที่ควรมีอยู่ในตัวผู้เรียนทุกคน และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ชี้ให้เห็นว่าตัวชี้วัดด้านความสามารถในการคิดคำนวณ และความสามารถในการอ่าน การเขียน มีความสำคัญสำหรับการประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลาเป็นลำดับต้น สอดคล้องกับโจทย์การศึกษาจังหวัดยะลา ที่มุ่งเน้นภาษาและการรู้หนังสือ สอดรับกับแผนยุทธศาสตร์พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา (พ.ศ. 2565 – 2569) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเพิ่มสูงขึ้นและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 คือผู้เรียนที่มีความก้าวหน้าตามหลักสูตรเพิ่มขึ้น มีความสามารถในการอ่าน การเขียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับเป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่ต้องการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่

มาตรฐานที่ 2 ทักษะภายในตัวเอง เป็นมาตรฐานที่เป็นทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนที่ต้องมีเพื่อความก้าวหน้าและความสำเร็จในอนาคต สอดคล้องกับสมรรถนะการจัดการตนเองในหลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งเป้าหมายการพัฒนาไปที่ทักษะการลงมือปฏิบัติมากกว่าความรู้ในห้องเรียนสอดคล้อง ซึ่ง Office of education council (2019) กล่าวถึงจุดเด่นของหลักสูตรฐานสมรรถนะ คือช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการใช้ชีวิต การทำงานและการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ชี้ให้เห็นว่าตัวชี้วัดสำคัญสูงสุด คือ ด้านการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองและการมีเป้าหมายในชีวิต รองลงมา คือ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง (รู้จุดเด่น ข้อจำกัด ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของตนเอง) สอดคล้องกับหลักการของหลักการของหลักสูตรการศึกษาจังหวัดยะลา พ.ศ. 2565 ที่กล่าวว่า เป็นหลักสูตรที่มีเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะ ความรู้ ทักษะ ที่เหมาะสมกับช่วงวัย โดยเป็นการพัฒนาผู้เรียนของบุคคลอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เป็นเจ้าของการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และคุณลักษณะของผู้เรียนอันเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาจังหวัดยะลา พ.ศ. 2565 ที่กล่าวว่า ผู้เรียนต้องเป็นผู้มีความรู้ เข้าใจ ทักษะที่ดี มีการยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สอดคล้องกับการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ซึ่งเป็นหนึ่งในจังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเช่นเดียวกัน คือ เมื่อนักเรียนเป็นเจ้าของกิจกรรมและเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีความเข้าใจตนเองส่งผลให้นักเรียนมีความสุข สนุกในการเรียนรู้ และสนใจที่จะเรียนมากยิ่งขึ้น (Jarenrak, 2022)

มาตรฐานที่ 3 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นมาตรฐานเกี่ยวกับทักษะในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลและการทำงานเป็นทีม สอดรับกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (คุณลักษณะของคนไทย 4.0) ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561 เพื่อส่งผลต่อสังคมที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่ให้เห็นว่า ตัวชี้วัดสำคัญสูงสุด คือ การรับรู้ เข้าใจ สาเหตุของความขัดแย้ง สามารถรับมือและคลี่คลายความขัดแย้งได้ ร่องลงมา คือ ด้านการทำงานแบบร่วมมือกับผู้อื่น และการทำงานเป็นทีม ซึ่งเหมาะกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน คือสังคมแห่งความขัดแย้งวุ่นวาย สอดคล้องกับหลักสูตรจังหวัดยะลา ที่มุ่งสร้างเด็กยะลาให้รัก (ษ์) ยะลาและเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งโดยใช้ฐานภาษาและการเรียนรู้สู่การสร้างอาชีพในสังคมแห่งความสงบบนพื้นฐานของอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ซึ่งมีความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม พหุภาษา มีความสมบูรณ์และหลากหลายทางชีวภาพ แต่ยังคงมีปัญหาจากความขัดแย้ง ส่งผลในการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างสันติสุขของโรงเรียนรัฐบาลในพื้นที่ โดยปัญหาเหล่านี้เป็นความรุนแรงและความขัดแย้งเชิงโครงสร้างที่ขัดขวางการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างสันติสุขที่ยั่งยืนและความยุติธรรมในสังคม (Pongpajon, 2018)

มาตรฐานที่ 4 ทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นมาตรฐานด้านทักษะที่ผู้เรียนในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา ต้องมีเพื่อให้การนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสารอย่างเหมาะสม เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ในหลายด้าน ในปัจจุบันโลกกำลังอยู่ในยุคดิจิทัล ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศถือเป็นเทคโนโลยีสำคัญในการขับเคลื่อนมนุษย์ สังคม หรือประเทศชาติ ให้พัฒนาและมีความเจริญก้าวหน้าไปพร้อมกับยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่ชัดเจนอีกประการหนึ่งคือ ในภาวะ

วิกฤตที่มีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในรูปแบบออนไลน์มากขึ้น จึงส่งผลกระทบต่อนักเรียนที่มีปัญหาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในทุกด้าน ดังนั้นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของผู้เรียนภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา จึงมีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับมาตรฐานด้านนี้ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่ให้เห็นว่า ตัวชี้วัดสำคัญสูงสุด คือ ความสามารถในการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศผ่านช่องทางหรือสื่อที่มีความหลากหลาย และร่องลงมา คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรการศึกษาจังหวัดยะลา พ.ศ. 2565 ที่เน้นให้สามารถรองรับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤต โดยที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายมีความยืดหยุ่นโดยจัดการเรียนรู้ในบริบทครอบครัวและชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ

มาตรฐานที่ 5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นมาตรฐานที่มีความสำคัญเป็นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of education, 2011) และหน่วยงานต้นสังกัดทั้งไทยและต่างประเทศ (นิวซีแลนด์, สิงคโปร์) (Office of education council, 2019 ; MOE, 2010) ที่กำหนดให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นหนึ่งในมาตรฐานที่ใช้ออกถึงคุณภาพของผู้เรียน จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่ให้เห็นว่า ตัวชี้วัดสำคัญสูงสุดคือ ยอมรับความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง และร่องลงมา คือ มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย สอดคล้องกับอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ ซึ่งมีความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม พหุภาษา สอดรับกับวิสัยทัศน์หลักสูตรจังหวัดยะลา ที่มุ่งสร้างเด็กยะลาให้รัก (ษ์) ยะลาและเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งโดยใช้ฐานภาษาและการเรียนรู้สู่การสร้างอาชีพในสังคมแห่งความสุข เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา (พ.ศ. 2565 – 2569) ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมดีงามและยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ รักและภูมิใจในความเป็นไทย น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม

มาตรฐานที่ 6 ความคิดขั้นสูง เป็นมาตรฐานสำคัญ

ที่สอดคล้องกับนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ที่มุ่งยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนในสถานศึกษานำร่อง ทั้งในด้านของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและกระบวนการคิดขั้นสูง จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่งให้เห็นว่าตัวชี้วัดสำคัญสูงสุด คือ คิดแบบองค์รวมเป็นระบบ และรองลงมา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดัดแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนอันเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาจังหวัดยะลา พ.ศ. 2565 ที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสมรรถนะในด้านการคิดขั้นสูงและสามารถสร้างผลผลิตจากความคิดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา ควรนำมาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียนสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพตามบริบทของสถานศึกษา

1.2 ศึกษาธิการจังหวัดยะลาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดยะลา ควรนำแนวทางในการพัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดด้านผู้เรียนไปขยายผลต่อในระดับสถานศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้กับสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษารูปแบบ และพัฒนากลไกการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการนำมาตรฐานและตัวชี้วัดไปใช้

2.2 การวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์มาตรฐาน และตัวชี้วัดที่ได้ร่วมกับการวิเคราะห์ความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษา

References

- Akçayır, M., & Akçayır, G. (2017). Advantages and challenges associated with augmented reality for education: A systematic review of the literature. *Educational Research Review*, 20, 1-11.
- Announcement in educational sandbox area policy committee. (2021). Performance Appraisal Criteria and Management in Educational Innovation Area B.E. 2564. *Royal Gazette Vol. 138*, 313.
- Buntham, A. & Chusuwan, R. (2020). *Guidelines for Learning Management Based on the TPACK Model Concept in the Sandbox-Pilot Schools Under Pattani Secondary Education Area Office*. National and international conference on education. (9th ed.). Prince of Songkla University, Pattani Campus p.1006-1019.
- Cheonghom, A., Chalakbang, C., Wongchachom, C. & Phengsawat, W. (2015). Development of a primary school administration model which affects the quality of students. *Journal of education of Khon Kean University*, 38(3), 193-202.
- Cheyama, N. & Chukamnurd, W. (2022). *Conditions, Challenges and Guidelines for Educational Sandbox Area Policy Implementation in School in Pattani Province: A Case Study of an Extra-Large Secondary School*. Nation and international conference on education. (9th ed.). Prince of Songkla University, Pattani Campus. p.1311-1326.

- Chularut, P. (2018). Learning management for students in the Thailand 4.0 era. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 11(2), 2363-2380.
- Educational sandbox area act. (2019). *Royal Gazette Vol. 136* (56a.)
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L. & Black, W. C. (1998), *Multivariate data analysis*. (5th ed). Prentice-Hall.
- Hartson, H. R., & Pyla, P. S. (2012). *The UX book: Process and guidelines for ensuring a quality user experience*. Morgan Kaufmann.
- Hsiao, H.-S., Lin, C.-H., & Yang, Y.-T. C. (2019). The influence of outdoor sand-based learning on students' creative thinking and problem-solving ability. *Sustainability*, 11(2), 370. doi:10.3390/su11020370.
- Jansuwan, S. (2015). *The development of student standards in basic education: A case study in Pakkranpittay School*. [Minor thesis, Ayuttaya Rajabhat University].
- Jarernrak, K. (2022). Competency based curriculum development of education sandbox pilot schools in Rayong Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of UBRU educational review (Online)*, 2(1), 15-28. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JER/article/view/250491>.
- Ministry of Education, Singapore. (MOE). (2010). *Nurturing our young for the future: Competencies for the 21st Century*. Singapore: MOE
- Ministry of education. (2011). *Law of basic education in internal quality assurance in school B.E. 2554: Agriculture Cooperative Community of Thailand*. [In Thai].
- Ministry of education. (2018). *Law of educational standards for kindergarten level, K-12 level and special education center in basic education level B.E. 2561: Agriculture Cooperative Community of Thailand*. [In Thai].
- Moleewong, N. & Suwathanpornkul, I. (2018). The development of standards, indicators, and criterions for internal quality assurance of Srinakharinwirot University Demonstration Schools. *KKU research journal of humanities and social sciences (Graduate studies)*, 6(2), 52-66.
- National Core Curriculum for Basic Education. (2014). *The Finnish National Agency of Education*.
- Newmann, F. M., et al. (1996). *Authentic achievement: Restructuring schools for intellectual quality*. Jossey-Bass.
- Office for national education standards and quality assessment (Public organization). (2011). *Guideline for external quality assessor in the third round*. <https://www.onesqa.or.th/th/content-view/921/862/>
- Office for national education standards and quality assessment (Public organization). (2016). *Indicators and criteria ONEC in the 4th round*. https://www.sw2.ac.th/images/user/NUT/p_sw2/p4.pdf
- Office of education council. (2018). *Thai educational status in 2016-2017: Guideline of Thai education reform forward to the new era*. Prikwan Graphic.
- Office of education council. (2019). *National standards of Thailand B.E. 2561*. Cencchuri
- Office of the Teacher Civil Service and Educational Personnel Commission. (2015). *The manual for teacher performance appraisal in career path*. https://otepc.go.th/images/00_YEAR2564/03_PV1/w9_2564_24052564.pdf

- Pongpajon, C. (2018). The States and Problems of Peacebuilding Education Development of Government Schools in 3 Southernmost Provinces of Thailand. *Journal of Social Sciences and Humanities*, 44(2), 116-157.
- Poogun, N. (2010). *The development standards indicators and assessment criteria of characteristic of students in Hatyai Municipal*. [Master's thesis, Taksin University]
- Shepard, L. (2000). The role of assessment in a learning culture. *Educational Researcher*, 29(7), 4-14.
- Sirirat, Y., Wangthanomsak, M. (2019). Educational quality indicators of primary school. *Veridian E-Jurnal Silpakorn University*, 10(1), 488-510.
- ThaiPBS. (2022). *Looking at educational problems in Yala Province : Aims to create a provincial curriculum to solve the problem*. <https://www.thaipbs.or.th/news/content/311413>.
- Thomas, J. W. (2000). *A review of research on project-based learning*. San Rafael, Autodesk Foundation.
- UNESCO Office Bangkok and Regional Bureau for Education in Asia and the Pacific. (2016). *School and teaching practices for twenty-first century challenges: lessons from the Asia-Pacific region, regional synthesis report;2014 regional study on transversal competencies in education policy and practice (Phase II)*. <https://unesdoc.unesco.org/images/0024/002440/244022E.pdf>
- Wang, H., Pan, Y., & Yang, S.-J. H. (2020). Effects of virtual reality and augmented reality on science learning outcomes: A meta-analysis. *Educational Research Review*, 30, 100326. doi:10.1016/j.edurev.2020.100326